

Tájékoztató a postáról szóló 2003. évi CI. törvény módosításáról

Várhatóan ősszel kerül az Országgyűlés elé az előterjesztés a postáról szóló 2003. évi CI. törvény (a továbbiakban Pt.) módosításáról. A módosításra a piac liberalizációjának jegyében került sor. Ezzel együtt meghatározásra kerül a kézbesítési okirat fogalma, változik a postacsomag definíciója, és bizonyos adatvédelmi, illetve kártérítési szabályok is.

A **kézbesítési okirat** meghatározását adatvédelmi szempontok indokolták. A kézbesítési okirat meghatározásából derül ki ugyanis, hogy pontosan milyen adatok kerülnek rögzítésre a könyvelt küldemények kézbesítésekor.

"Kézbesítési okirat: a könyvelt postai küldemények kézbesítésekor alkalmazott, a címzett, illetve az egyéb jogosult **átvevő általi átvétel írásbeli elismertetésére szolgáló olyan okirat**, amellyel a szolgáltató a küldemény kézbesítését kimutatja és okiratai között a jogszabályban meghatározott ideig megőrzi. A kézbesítési **okiratnak tartalmaznia kell** a könyvelt küldemény azonosító adatait, a jogosult átvevőnek történő kézbesítés napját, garantált kézbesítési idejű küldemény esetén időpontját (óra, perc) is, a jogosult átvevő aláírását, a személyazonosságot igazoló okmány elnevezését, betűjelét és számát, valamint a címetten kívül egyéb jogosult átvevőnek történő kézbesítéskor az átvétel jogcímét. Levélszekrény útján történő kézbesítés megtörténtét a kézbesítő a kézbesítés módjának jelzésével igazolja a kézbesítő okiraton. A küldeményhez csatolt tértivevény nyomtatvány nem minősül kézbesítési okiratnak."

Az előterjesztés kiemeli a postai szolgáltató és a postai közvetítő közötti különbséget. A **postai közvetítő** nem postai szolgáltató, ennek megfelelően nem veszi fel a postai küldeményt (**azaz nem köt a feladóval postai szolgáltatási szerződést**), hanem csupán **átveszi** azt, és átadja az átvétel helyéhez legközelebb eső, és a postai küldemények felvételére megjelölt szolgáltató helyen.

A **csomagküldemény** felvétele, továbbítása és kézbesítése eltérő feltételek mellett történik attól függően, hogy arra a postai jogszabályok, vagy a fuvarozási szerződés Ptk-ban foglalt rendelkezései vonatkoznak. Ezért a csomagküldemények esetében a gyakorlati tapasztalatok alapján felmerült a fuvarozási szerződés és a postai szolgáltatás elhatárolásának szükségessége. A "postacsomag" módosítása révén **a feladó döntésétől függ, hogy a csomagküldemény továbbítása mely szabályok szerint történik**. A 20 kg-ot meg nem haladó csomagküldemény csak abban az esetben minősül "postacsomag"-nak, ha annak felvétele, továbbítása és kézbesítése a feladó döntése értelmében a postai jogszabályok alkalmazásával történik. Azért csak a postacsomag esetében szükséges ez az elhatárolás, mert fuvarszerződés nem vonatkozhat levélre, nyomtatványra és címzett reklámküldeményre. Mind a fuvarszerződésnek, mind a postai szolgáltatási szerződésnek megvannak az előnyei és hátrányai egymáshoz képest. A fuvarozási szerződés jóval rugalmasabb, hiszen sokkal több szabadságot enged a szerződő felek részére, mert kevésbé részletesen van szabályozva a fuvarozási tevékenység, és alapvetően közös megállapodás alapján eltérést engedő szabályozásról van szó. A postai tevékenység teljes részletéig szabályozott. **A postai szolgáltatás kártérítési szabályai ugyanakkor egyszerűbbek az ügyfél számára, mert nem kell a kárának mértékét bizonyítani, hanem általán-kártérítés megfizetését írja elő a törvény.**

A "**postai különszolgáltatás**" meghatározásának módosítása révén egyértelművé válik, hogy csak azok a többlétszolgáltatások minősülnek különszolgáltatásnak, amelyet a postai szolgáltató külön díj ellenében teljesít. Ennek megfelelően nem minősül postai különszolgáltatásnak az a többlétszolgáltatás, mely a postai szolgáltatónál (például az integrált postai szolgáltatást végző

postai szolgáltatónál) az alap szolgáltatási csomag részét képezi, és melyet a postai szolgáltató ezen okból kifolyólag külön díj nélkül teljesít.

A "**Postai szolgáltatás**" meghatározásának kiegészítése révén saját küldeményét bárki eljuttathatja másnak anélkül, hogy e tevékenység postai szolgáltatás lenne.

A Pt. szabályozása lehetővé tette azt a gyakorlatot, hogy a postai szolgáltató a levélgyűjtő szekrényekből begyűjtött küldemények esetében a szerződés teljesítését bizonytalan ideig „elcsúsztathatja” anélkül, hogy ez az átfutási idő mérése során kimutatható lenne. **A levélgyűjtő szekrénybe való elhelyezés napja ugyanis nem feltétlenül esik egybe a feldolgozás megkezdésének napjával.** Szükség volt tehát a fogyasztókat védő szabályozás beiktatására.

Ez volt az oka annak, hogy a Nemzeti Hírközlési Hatóság javaslatára a következő tartalmú alternatív javaslattal egészült ki a Pt. A **nem könyvelt levélküldemények** esetén is meg lesz határozva, hogy a szolgáltatónak a **feldolgozást meg kell kezdenie**

- a postai szolgáltató helyen vagy egyéb hozzáférési ponton az aznapi legkésőbbi továbbítási időpontot megelőzően történő átadáskor az **átadás napján,**
- levélgyűjtőszekrényben vagy más e célra szolgáló postai berendezésben az aznapi legkésőbbi ürítési időpontot megelőzően történő elhelyezéskor az **ürítés napján.**

Eddig ugyanis a szolgáltató csupán arra volt köteles, hogy dátumnyomattal igazolja a feldolgozást, de annak megkezdése nem volt jogszabályi határidőhöz kötve.

A korábban felmerült jogértelmezési problémák elkerülése végett egyértelműen meg kellett határozni, hogy az egytetemes szolgáltatás körében az **utánküldés szolgáltatás** nyújtása nem kötelező.

A Pt. a küldemények megsemmisülését, részleges vagy teljes megsérülését és késedelmes teljesítését határozza meg kártérítési tényállásként. A károkozás azonban úgy is megvalósulhat, ha a postai szolgáltató a küldeményt ugyan időben és épségben eljuttatja a címzetthez, de valamely különszolgáltatást nem teljesít. Ennek a szabályozási hiánynak a rendezésére irányul a Pt. **kártérítésre vonatkozó részének módosítása.**

A postai különszolgáltatásra vonatkozó felelősségi szabályokat értelemszerűen a „postai különszolgáltatás” fogalmával együttesen kell értelmezni. Ennek megfelelően a Pt. 18. § (1) bekezdése **nem vonatkozik arra a többletszolgáltatásra,** mely a postai szolgáltatónál (például az integrált postai szolgáltatást végző postai szolgáltatónál) az alap szolgáltatási csomag részét képezi, és melyet a postai szolgáltató ezen okból kifolyólag **külön díj nélkül teljesít.**

A Pt. **23. §-a** a Ptk.-hoz, mint háttérjogszabályhoz mérten a postai szolgáltató számára kedvezőbb **kártérítésről** rendelkezett a garantált kézbesítési idejű és értéknyilvánított **postai küldemény megsemmisülése** vagy **teljes elveszése** esetében, míg ugyanezen küldemény **részleges elveszése** vagy sérülése esetéről részben hallgatott, itt tehát a szigorúbb Ptk. szabályok voltak irányadók. Ennek megfelelően indokolt volt a Pt. 23. §-ának kiegészítése és felépítésének tematikai szempontból történő módosítása. Kiegészítették továbbá a garantált kézbesítési idejű, de nem értéknyilvánított postai küldeményre vonatkozó kártérítési tényállásokat a részleges elveszés és sérülés tekintetében.

Ennek megfelelően a kártérítési szabályok a következőképp módosultak:

„(1) Belföldi postai szolgáltatás keretében a **garantált kézbesítési idejű és értéknylvánított** postai küldemény **megsemmisülése vagy teljes elveszése** esetén a postai szolgáltató a 21. § a) pontjában meghatározott kártérítési összeg és a 22. § (1) bekezdése alapján meghatározott kártérítési átalány összege közül **a nagyobb összeget** köteles kártérítésként megfizetni.

(2) Ha belföldi postai szolgáltatás keretében **a garantált kézbesítési idejű és értéknylvánított** postai küldemény **részlegesen elvész vagy megsérül**, a megmaradt küldeményrészt vagy a sérült küldeményt pedig a postai szolgáltató késedelmesen kézbesíti, a szolgáltatónak a késedelmes teljesítés miatt is, és a postai küldemény részleges elveszése, illetve megsérülése miatt is kártérítést kell fizetnie. A kártérítés összege az értéknylvánításban megjelölt teljes érték (21. § a) pontja) és a késedelem miatt fizetendő kártérítési átalány összege (22. § (1) bek.) közül **a nagyobbik összeg** erejéig terjedhet. Amennyiben a részleges elvesztés, sérülés miatt a küldemény használhatatlanná válik, a teljes elvesztésre, megsemmisülésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A küldemény használhatatlan voltának megállapítása tekintetében az igénybe vevő álláspontja az irányadó.

(3) Ha belföldi postai szolgáltatás keretében **a garantált kézbesítési idejű és értéknylvánított** postai küldemény részlegesen elvész vagy megsérül, de **a megmaradt küldeményrészt vagy a sérült küldeményt a postai szolgáltató késedelem nélkül kézbesíti**, a fizetendő kártérítés összege úgy aránylik az értéknylvánításban megjelölt érték összegéhez, ahogyan a keletkezett kár aránylik a küldemény teljes értékéhez. Amennyiben a küldemény a részleges elvesztés, sérülés miatt használhatatlanná válik, a (2) bekezdés használhatatlanná válásra vonatkozó rendelkezése megfelelően irányadó.

(4) Belföldi postai szolgáltatás keretében **a garantált kézbesítési idejű, de nem értéknylvánított** küldemény megsemmisülése vagy teljes elveszése esetén a fizetendő kártérítést a küldemény megsemmisülése vagy teljes elveszése folytán keletkezett kár alapulvételével kell meghatározni, a kártérítés összege azonban nem lehet kevesebb, mint a 22. § (1) bekezdése szerint meghatározott kártérítési átalány összege.

(5) Ha a postai küldemény kézbesítése megtörtént, de valamely **különszolgáltatást nem vagy nem szerződésszerűen teljesített** a postai szolgáltató, kártérítési átalányként **a különszolgáltatás díjának kétszeresét vissza kell fizetni**, mely összeg magában foglalja a nem teljesített különszolgáltatás díját is.”

Ezentúl egyértelművé válik, hogy az igénybe vevő a postai szolgáltató válaszána elmaradása esetén kártérítési igényét a jelzését vagy bejelentését követő harmincadik nap elteltétől számított **egyéves jogvesztő határidőn belül érvényesítheti**.

A Pt. adatvédelmi szempontokat figyelembe véve is átdolgozásra szorult. A módosítások az **adatvédelmi biztos által előterjesztett javaslaton alapultak**.

„A postai küldeményen, vagy a postai szolgáltatás igénybevételéhez vagy teljesítéséhez szükséges dokumentumon feltüntetett személyes adatokat kizárólag a postai szolgáltatás teljesítése, illetve az azzal kapcsolatos jogok érvényesítése, kötelezettségek teljesítése érdekében az ehhez szükséges ideig lehet kezelni. Az adatok kezelésére kizárólag a postai szolgáltató, illetve a postai közreműködő jogosult.”

"Amennyiben az a nem könyvelt postai küldemények feldolgozásához (szortírozásához) szükséges, a postai szolgáltató a postai küldeményeknek a feladó és a címzett nevét is tartalmazó címoldalát elektronikusan rögzítheti. A szolgáltató a címoldal elektronikusan rögzített képét a küldemény

feldolgozásának (szortírozásának) befejezéséhez szükséges ideig, de **legfeljebb a feldolgozás megkezdésétől számított 5 munkanapig tárolhatja, ezt követően ezt meg kell semmisíteni.**"

„A postai szolgáltatón keresztül hozzáférhető nyomtatott vagy elektronikus postai fiókbérlői jegyzékek a fiókbérlő írásbeli hozzájárulása nélkül a fiókbérlőről csak annyi adatot tartalmazhatnak, amennyi a fiókbérlő azonosításához feltétlenül szükséges (név, lakcím, székhely, illetve telephely).”

„A fiókbérlőt a fiókbérlési szerződés megkötésekor **tájékoztatni kell** a jogairól.”

Az adatvédelmi biztos javaslata szerint a személyes adatok kezelésére vonatkozó részletes szabályokat a Pt.-ben kell rögzíteni. Ennek háttérében az áll, hogy az adatvédelmi törvény alapján kötelező adatkezelés esetén az adatkezelés célját és feltételeit, a kezelendő adatok körét és megismerhetőségét, az adatkezelés időtartamát, valamint az adatkezelő személyét az adatkezelést elrendelő törvénynek vagy önkormányzati rendeletnek kell meghatároznia.

A Nemzeti Hírközlési Hatóság javaslatára olyan rendelkezés lép a törvénybe, amely pontosítja a **panasz** fogalmát. A meghatározás ugyanis a postai szolgáltató alkalmazottjának munkavégzését, míg a többi jogszabályhely az alkalmazott tevékenységét, magatartását nevesíti. Ez a Nemzeti Hírközlési Hatósághoz érkezett ügyfélbejelentések esetében jogalkalmazási problémát okozott, mivel adott esetben maga a munkavégzés ténylegesen megfelelő volt, a konkrét magatartás viszont nem. A magatartást így a fenti jogszabályhely alapján nem lehetett egyértelműen kifogásolni.

„**Panasznak az olyan bejelentés minősül**, amelyben az igénybe vevő azt állítja, hogy a szolgáltató által nyújtott szolgáltatás vagy a szolgáltató alkalmazottjának tevékenysége, magatartása részben vagy egészben nem felel meg a jogszabályi előírásokban, illetve az üzletszabályzatban foglaltaknak, vagy az általános elvárásoknak. A panasz egyéni jogsérelem vagy érdeksérelem megszüntetésére is irányulhat. Nem minősül panasz - az igénybe vevő részéről kezdeményezett - a küldemény továbbításával és kézbesítésével kapcsolatos pontos információk megismerésére irányuló tudakozódás szolgáltatás igénybevétele.”

Mivel a Pt. 45. § (2) bekezdésének módosítása révén a Pt. nem hivatkozna többé az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (Eht.) bírságot szabályozó 33. §-ára, a továbbiakban a **bírságot az Eht. és a Pt. egymástól függetlenül szabályozná**. Mivel mindkét esetben a Nemzeti Hírközlési Hatóság jár el, szükséges a két eljárás egységesítése. Ennek érdekében kerülnek beiktatásra a **Pt. 48. § az új (6) és (7) bekezdései**, melyek az Eht. vonatkozó 33. § (5) és (6) bekezdéseinek megfelelő szabályozást tartalmaznak.

„(6) A hatóság a (2) bekezdés szerinti esetekben az ott meghatározottakon túlmenően 50 000 forinttól 3 millió forintig terjedő bírsággal sújthatja - ismételt jogsértés esetén sújtani köteles - a jogsértő szervezet vezető tisztségviselőjét.

(7) A bírság többszörös jogsértés esetén az elkövetett jogsértések számának megfelelő többszörös összegben is kiszabható.”

Megjegyzések

1. A Magyar Posta Rt. szeretne volna elérni, hogy a **dátumnyomat bélyegzőt** ne legyen kötelező feltüntetnie. Állítása szerint a bélyegző használata jelentős többletköltséget okoz, mivel jelentős számban vannak olyan küldemények, amelyek nem tehetőek be gépsor alá, így manuálisan kell megoldania a dátumnyomat feltüntetését.
2. A postáról szóló törvény mellett a **postai szolgáltatások ellátásáról és minőségi követelményeiről szóló 79/2004. (IV.19.) Korm. rendelet is módosul.**
3. **Az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület** postai szolgáltatások ellátásáról és minőségi követelményeiről szóló 79/2004. (IV.19.) Korm. rendelet módosításával kapcsolatban készült kormány-előterjesztés tervezetéhez a következő javaslatot tette.

Javasoltuk, hogy a postai szolgáltatások ellátásáról és minőségi követelményeiről szóló 79/2004. (IV.19.) Korm. rendeletet 44. §-a tartalmazzon egy (5) bekezdést – a további bekezdések újraszámozása mellett - azzal a szöveggel, mely szerint:

„A küldemények 100 %-át a feladást követő 15. munkanap végéig kézbesíteni kell, vagy meg kell kísérelni a kézbesítést.”

Az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület elfogadhatatlannak és a polgári jogi szerződéses jogviszonyokkal összeegyeztethetetlennek tartja, hogy egy jogszabály a szolgáltatót terhelő kézbesítési idő meghatározásakor százalékot jelöl meg, úgy, hogy a küldemények három, illetve öt százaléka tekintetében gyakorlatilag felhatalmazza a szolgáltatót, hogy a küldeményeket ne vagy késve kézbesítse.

A szolgáltatásra vonatkozó jogszabályi háttérből viszont az következik, hogy **a küldemények 3, illetve 5 % tekintetében nincs meghatározva a szolgáltató teljesítési kötelezettsége.** Azaz a fogyasztó nem kérheti számon a szolgáltatótól, hogy mikor kell teljesítenie a küldemények kézbesítését, mivel egyetlen jogszabály sem tartalmazza ezt.

4. A fent leírt változások csak a **törvény hivatalos kihirdetését követően lesznek hatályosak.**